

Verslag overleg CCD – NCad, d.d. 16-05-2025

Aanwezig:

Namens CCD: Damiën van Berlo, Marcel ter Veld en een medewerker van het ondersteunend bureau CCD.

Namens NCad: Katja ten Cate en Michiel van Butselaar (Algemeen Secretaris CCD en NCad).

Welkom

De vergadering wordt geopend. Er vindt een voorstelrondje plaats. De agenda wordt vastgesteld.

Actualiteiten en mededelingen

Bij zowel CCD als NCad hebben bestuurswisselingen plaatsgevonden. Jan Langermans en Jeffrey Bajramovic zijn toegetreden tot het NCad. Bij de CCD zijn Damiën van Berlo en Henk Jan Ormel aangeschoven. Daarnaast is er een beoogd voorzitter voor het NCad.

Sinds november 2023 vindt het Ketenoverleg twee keer per jaar plaats. Tijdens dit overleg zijn onder meer twee moties uit de Tweede Kamer en het thema 'ernstig ongerief' besproken. Ook werd een presentatie van ZonMW behandeld, evenals de vertaling van de website van de CCD.

Jaarplannen en jaarverslagen CCD & NCad

De jaarplannen en jaarverslagen van beide organisaties zijn gedeeld ter informatie.

Stand van zaken transitieadvies 2.0 & preadvies 'Ethische kwesties en keuzes in proefdiervrije innovatie'

Een NCad-lid licht het rapport van Koen Kramer toe. In het kader van de evaluatie van het oorspronkelijke transitieadvies zijn 186 schriftelijke reacties verzameld. Verdieping vindt plaats via gesprekken met stakeholders, inclusief sessies over het ethische debat en internationale context. Uitkomsten hiervan worden meegenomen in het transitieadvies 2.0. Er wordt toegewerkt naar een bijeenkomst in november 2025 voor een update aan verschillende stakeholders. Het NCad onderzoekt hoe het preadvies 'Ethische kwesties en keuzes in proefdiervrije innovatie' kan worden geïntegreerd in het transitieadvies 2.0.

Vooraankondiging wettelijke evaluatie CCD

De wettelijke evaluatie van de CCD wordt aangekondigd. De evaluatie zal in 2025 van start gaan en betrekking hebben op de doelmatigheid van de CCD van 2019 tot en met 2024. Het NCad wordt hiervan op de hoogte gesteld, maar zal niet betrokken worden bij de uitvoering. Op 26 mei vindt bestuurlijk overleg plaats over de concretisering van de opdracht.

Update uitwerking RAT-list

Naar aanleiding van een motie uit de Tweede Kamer is overleg gevoerd over de zogenaamde RAT-list. Er is besproken of de genoemde experimenten vervangen kunnen worden door alternatieven. Nuance is nodig bij de interpretatie van bepaalde testen. De volgende stap betreft de duiding van cijfers. Het Ministerie wordt hierover geïnformeerd. De 'duiding dierproeven' wordt mogelijk ingezet om de cijfers genoemd in de RAT-list verder te verklaren.

'Translationele waarde' instrument

In een aangenomen motie is gevraagd om de transleerbaarheid van dierproeven inzichtelijk te maken en om deze te vertalen naar een instrument voor CCD en subsidieverstrekkers. Tijdens het overleg wordt besproken hoe dit kan worden ingevuld. Het NCad vraagt zich af: Wat ontbreekt er aan bestaande methodes om transleerbaarheid te toetsen? Er is behoefte aan een duidelijke definitie en mogelijk aanpassing van de toelichtingen bij de bestaande formulieren. Een conceptantwoord aan de minister wordt voorgelegd aan de aanwezigen.

Keuze voor geslachten in proefdieronderzoek

De CCD signaleert dat onderzoekers vaak slechts één geslacht gebruiken in dierstudies, veelal ter voorkoming van variatie. Dit zou problematisch kunnen zijn vanwege een mogelijk fokoverschot en de eventueel beperkte vertaalbaarheid naar vrouwelijke patiënten. NCad heeft hier nog geen formeel standpunt over en zal dit onderwerp bespreken. Er is op dit moment geen inzicht of het inzetten van enkel één geslacht ook leidt tot een fokoverschot. NCad neemt dit punt mee op de agenda.

Ernstig ongerief

Uit Europese data blijkt dat Nederland structureel minder ernstig ongerief vergunt en registreert dan andere lidstaten (8-12x minder). Dit roept de vraag op of de praktijk in Nederland anders is of dat er verschil is in registratie. De 'duiding dierproeven' wordt mogelijk ingezet om dit verschil te verklaren. Dit punt zal verder gezamenlijk worden verkend.

Streefbeeld Dier voor Dier – suggesties vanuit CCD

NCad is voornemens een streefbeeld 'Dier voor Dier' op te stellen. Vier mogelijke aandachtsgebieden zijn aangedragen door experts van de Wageningen University & Research: infectieziekten, nutritionele studies, biodiversiteit en gedragsonderzoek. CCD draagt de onderwerpen ecotoxicologie en diergeneeskundig onderzoek met (landbouw)huisdieren aan als aanvullende relevante onderwerpen en adviseert ook andere stakeholders bijtijds te betrekken. De uitwerking van het streefbeeld vindt plaats samen met meerdere partijen, waarbij brede betrokkenheid in een vroeg stadium wenselijk is. Een vervolgoverleg is gepland op 25 juni 2025.

Rondvraag

Afgesproken wordt om twee keer per jaar samen te komen. Dit biedt flexibiliteit om sneller in te spelen op actuele zaken. Het volgende overleg zal in het najaar plaatsvinden.

Sluiting

De vergadering wordt gesloten.